

ΜΙΧΑΗΛ ΦΙΛ. ΦΙΛΙΟΥ

ΜΟΛΥΒΔΟΣΚΕΠΑΣΤΟ
(ΔΙΠΑΛΙΤΣΑ)

ΙΣΤΟΡΙΚΑ - ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ - ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

ΝΙΚΟΣ ΜΟΥΛΙΑΣ

ΓΙΑΝΝΙΝΑ 1994

Κολιός Σταύρος

Κόνιζα 1994

Δωρεά συν Βιβλίου

ΜΙΧΑΗΛ ΦΙΛ. ΦΙΛΙΟΥ

ΜΟΛΥΒΔΟΣΚΕΠΑΣΤΟ
(ΔΙΠΑΛΙΤΣΑ)

ΙΣΤΟΡΙΚΑ - ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ - ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

ΝΙΚΟΣ ΜΟΥΛΙΑΣ

ΓΙΑΝΝΙΝΑ 1994

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΚΟΝΙΤΣΑΣ

ΑΡ. ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ 29897

ΗΜΕΡ. ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ 3-12-1994

ΤΑΞΙΝ. ΑΡΙΘΜ. 94953 ΦΙΛ

κωδ. εγγ. 6477

Σε κείνους
που αγάπησαν
και νοσταλγούν
τον τόπο τους

ΜΙΧΑΗΛ Α. ΦΙΛΙΟΣ

Γεννήθηκε στη Διπαλίτσα το 1896. Τελείωσε το Δημοτικό Σχολείο στο χωριό του και το Σχολαρχείο στα Τσαραπλανά (Βασιλικό).

Δούλεψε στο Μετζιτιέ (Κεφαλόβρυσο) και στα Τσαραπλανά στο μπακάλικο του πατέρα του (μπαμπαφίλια).

Εζησε πολλά χρόνια στα Γιάννινα στο παλιό Αρχοντικό Ιωαννίδη, ως ένοικος. Αργότερα εργάστηκε στην Πρέβεζα, αρτοποιός.

Παντρεύτηκε το έτος 1928 την Μελπομένη Ν.Κουρεμένου.

Το έτος 1965 έχασε τη σύζυγό του και για ένα διάστημα έμεινε στους Καξούς (Αγιο Κοσμά - Πωγωνίου), απ'όπου εκείνη καταγόταν.

Η γυναίκα του ήταν ανιψιά του μεγάλου γλύπτη - αρχιτέκτονα και Ακαδημαϊκού Βασιλείου Κουρεμένου. Κληρονόμησε το αρχοντικό Κιτσώνα, το οποίο συντήρησαν και διατηρούν τα παιδιά τους.

Τα τελευταία χρόνια της ζωής του έζησε με το γιό του στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, όπου και πέθανε το Νοέμβρη του 1988, σε ηλικία 92 ετών.

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ

- Πάρε αυτά τα χειρόγραφα και όταν βρείς λίγο καιρό, ρίξε μια ματιά....

Μ'αυτά τα λόγια ο γιατρός Φίλιππος Α. Φίλιος, Δήμαρχος από το 1987 στα Γιάννινα, με τίμησε και αξιώθηκα να γνωρίσω τον Μιχάλη Φιλίππου Φίλιο, που γεννήθηκε στη Διπαλίτσα (σήμερα Μολυβδοσκεπάστο), στις 6 Αυγούστου 1896. Ξενητεύτηκε και πέθανε στα 1988 στην Ιθάκη των ΗΠΑ, σε ηλικία 92 ετών.

Το χειρόγραφο - καλαίσθητο - κείμενο του Μ. Φίλιου, μέσα από την απλότητά του, τον καταξιώνει παθιασμένο πατριδολάτρη και αποτελείται από 34 πυκνογραμμένες σελίδες, στις οποίες κυριαρχεί το συναίσθημα της νοσταλγίας για την ιδιαίτερη πατρίδα. Οι έντονες αναμνήσεις από τη γενέτειρα κουβαλήθηκαν - φορτίο βαρύ- στην καινούργια του πατρίδα, παρουσιάζονται γλαφυρά εδώ, πιστευτά, αφού απουσιάζει εντελώς η πρώτη εντύπωση των γεγονότων που κάποτε σ'απομακρύνει από την αντικειμενικότητα.

Από την πρώτη κιόλας ματιά ξεχωρίζει κανένας γράψιμο καθαρό, με μνήμες και με στοχασμούς που αντιπαλεύουν και τελικά επιβιώνουν στο χρόνο. Αυτός ο αναθυμητικός τρόπος γραφής πολλών ξενητεμένων μας, έδωσε διαχρονικά όμορφα κείμενα στη νεοελληνική μας γραμματολογία και κύρια συνέβαλλε σε μεγάλο βαθμό στην αναλλοίωτη διάσωση της εθνικής μας μνήμης και παράδοσης.

Το συγκεκριμένο βιβλιαράκι, που τώρα βρίσκεται στα χέρια του αναγνώστη, με τη στοργική διάσωση των χειρογράφων από τον ανιψιό του Φίλιππα Φίλιο, έχει πολλές ιδιομορφίες.

Μας μεταφέρει στη μεγάλη αποδημία του 1900 και μετά. Διασώζει ατόφια γεγονότα και ακούσματα της νεανικής ζωής, τα οποία και παρέμειναν μέχρι τα βαθιά του γεράματα έτσι αγνά, ζυμωμένα με την τυράγνια μιας εποχής, στον αγώνα και την αγωνία του ακριτικού μας λαού, να επιβιώσει μέσα από την καταπίεση των τουρκαλβανών αγάδων και μπέηδων. Οι μετέπειτα διαχρονικές εξελίξεις που θα μπορούσαν να αλλοιώσουν ίσως αυτές τις θύμησες, δεν επηρέασαν τον συγγραφέα αυτού του βιβλίου.

Έτσι, μας δίνει ζωντανές τις σκηνές από τα караβάνια που διακινούσαν "έχος" και πολιτισμό, τις χαρές και τις λύπες, τα τραγούδια του λαού, την πάλη των θρησκειών, των ηθών και των εθίμων και κυρίως την αγωνία διατήρησης της εθνικής συνείδησης σ'όλα τα χωριά της Βόρειας Ηπείρου, μέσα από το γενεαλογικό του δέντρο

Το ιστορικό αυτό κείμενο του βιβλίου υπογράφεται από τον Μιχ. Φίλιο - συμβολικά ίσως - στην Ιθάκη της Νέας Υόρκης, στις 11.9.1975, δεκατρία χρόνια πριν πεθάνει.

Όπως μπορούσε, με τα γράμματα που ήξερε και με τη μητρική γλώσσα που κληρονόμησε, μας παρέδωσε ένα γραφτό αγνό, αληθινό μέσα στην απλότητά του, μεστό όμως σε συναισθήματα, με τα μηνύματα μιας εποχής, πολλά από αυτά που αξίζουν τη στοργή και τη μελέτη προκειμένου να τα διατηρήσουμε.

Παραδίνεται σήμερα στους αναγνώστες, όσους νοσταλγούς μιας άλλης εποχής, δίχως παρεμβάσεις στο ύφος, ακριβώς όπως γράφτηκε. Η μόνη παρέμβαση - γίνεται χωρίς τη θέλησή μας - είναι η μεταφορά του στο μονοτονικό σύστημα, κυρίως λόγω τεχνικών δυσκολιών στα σύγχρονα

τυπογραφεία. Είναι τιμή γι'αυτούς που διέσωσαν τούτα τα χειρόγραφα. Μας βοηθάνε να δούμε, πέρα από όσα προανέφερα και το ρομαντισμό με το λυρισμό μιας εποχής που έφυγε. Χωρίς τη στοργή τους θάχανε χαθεί. Τέλος, είναι η καλλίτερη έκφραση μνήμης για τον Μιχάλη Φίλιο, που έζησε όλη του τη ζωή δίχως ν'αποκοπεί ούτε στιγμή από τις ρίζες μας.

ΝΙΚΟΣ ΜΟΥΛΙΑΣ